

OPERATIE HANOKMIN

Ronnie Rokebrand

Uitgeverij LetterRijn Leidschendam

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de directe of indirecte gevolgen hiervan.

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, waaronder begrepen het reproduceren door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of (en dit geldt zo nodig in aanvulling op het auteursrecht) het reproduceren (i) ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling of (ii) voor eigen oefening, studie of gebruik welk(e) niet strikt privé van aard is.

Eerste druk, mei 2018

© 2018 LetterRijn

Auteur: Ronnie Rokebrand

Redactie: Theo van Rijn

Grafische vormgeving: LetterRijn

Drukwerk: Grafistar B.V. Lichtenvoorde

Uitgeverij: LetterRijn.nl

www.letterrijn.nl

isbn: 978-94-91875-2-6

Sommigen hebben het gewild, anderen hebben het gedaan, en iedereen heeft het laten gebeuren.

Tacitus

1

De vlucht van Brussel naar Dakar verliep rustig. Er was weinig turbulentie en de stewardessen deden vriendelijk maar plichtmatig hun werk. Ik las met weinig interesse een artikel in het magazine van Air France over de verborgen schoonheden die op de oevers van de rivier de Seine lagen.

De gezagvoerder vroeg om mijn aandacht en deelde mee dat wij over enkele minuten gingen landen op de luchthaven van Dakar. Het vliegtuig naderde met een ruime bocht over de vele smalle, verdroogde akkers de landingsbaan van de luchthaven. Achter het vliegveld weerspiegelde de zon in het warme water van de Atlantische Oceaan. Boven de stad vlogen zwermen kraaien heen en weer, als vuilnismannen op zoek naar weggeworpen etensresten.

Met een zucht vierde ik de veilige landing.

Na afloop van de gebruikelijke formaliteiten op de luchthaven liep ik in marstempo naar buiten, hield een taxi aan, stapte achterin en gaf de chauffeur een papiertje met daarop het adres van mijn hotel.

Hij keek even goedkeurend op het papiertje. 'Ik breng u naar dit hotel, sir, het is een goede keuze.' Vervolgens zette hij zijn auto in de versnelling, keek even over zijn linkerschouder of er achteropkomend verkeer aankwam en gaf gas.

'Mijnheer, hoeveel gaat dit ritje kosten?' riep ik hem toe.

'Sir, de meter staat aan, dus maakt u zich geen zorgen.'

Niet geheel gerust ging ik weer achterover in mijn stoel zitten.

De hitte drukte als een natte, klamme deken op mijn lichaam. Ik was al snel drijfnat van het zweet. Ik kon maar aan één ding denken: ik wilde zo snel als maar enigszins mogelijk was in het koele bad van mijn hotelkamer stappen.

'Dakar is een hele leuke stad, sir,' riep de chauffeur mij in gebrekkig Engels over zijn rechterschouder toe.

‘Inderdaad,’ antwoordde ik.

Mijn God, ook dat nog. Een taxichauffeur die mij als een lekker toeristisch hapje ziet en vervolgens de hoogstandjes van Dakar gaat uitleggen. Dat kan er in deze hitte nog wel bij.

‘Wilt u mij alstublieft zo snel mogelijk naar mijn hotel brengen.’ Ongeïnteresseerd keek ik naar het lange lint van krotten die beide zijden van de weg flankeerden. Voor de mensen die hier woonden en leefden viel het niet mee om de mooie dingen uit het leven te halen. Het toeval had ze hier een plaats gegeven, een plekje dat niet viel te benijden.

Plotseling overviel mij een onstuitbaar verlangen terug te reizen naar de tijd die achter mij lag, voordat ik het vliegtuig betrad naar dit door mij ongewenste oord. Ik had deze schrijnende armoede al te vaak gezien, maar ik had nog steeds niet het noodzakelijke vermogen ontwikkeld om in dit soort situaties mijn verstand en gevoel op nul te zetten.

Dit was alweer het zestiende jaar, als ik me niet vergiste, dat ik als journalist en buitenlandcorrespondent werkzaam was. Mijn leven bestond voor een belangrijk deel uit het in- en uitpakken van mijn koffer in weinig aantrekkelijke zakenhotels die zo langzamerhand voor mij allemaal op elkaar begonnen te lijken. Het enige verschil was dat ik met zwarte haren mijn eerste zakenhotel was binnengestapt, terwijl mijn hoofd nu bedekt was met licht grijzend haar. Ik werd niet vrolijk van de gedachte dat ik eens kaal of in een kist mijn laatste zakenhotel zou verlaten. Ik had moeite met het ouder worden en was nog niet op een leeftijd gekomen dat ik de langzaam toeslaande veroudering van mijn lichaam gemakkelijk kon accepteren.

Gelukkig hield de chauffeur de rest van de rit zijn mond. Hij zette mij voor de deur van het hotel af. Het bedrag dat ik voor dit autoritje moest afrekenen, leek redelijk, al beschikte ik niet over een referentie om het goed te kunnen inschatten. Door mijn vele reizen in het buitenland had ik misschien een te groot wantrouwen ontwikkeld tegen de gemiddelde taxichauffeur.

Mijn kamer in het Paradish Hotel zag eruit zoals ik van zakenhotels gewend was. Vanaf het tweepersoonsbed werd mijn blik gevangen door de prominent aanwezige kleurentelevisie die boven het voeteneinde van het bed uitstak. Aan de geel geverfde muren hingen twee landschapsschilderingen die de grote leegte van de woestijn uitbeeldden, waarschijnlijk geschilderd door lokaal opgeleide kunstenaars.

De badkamer was klein, maar bezat een aantrekkelijk ligbad en was voor plaatselijke begrippen schoon. Ik stoorde mij aan de twee scheef hangende wasbakken die te nonchalant tegen de muur waren aangebracht. Echte schoonheid vind je in het detail, maar dat was de plaatselijke loodgieter blijkbaar ontgaan. Ik liep naar het ligbad en draaide de warme en de koude kraan open. Daarna liep ik naar het balkon van mijn hotelkamer.

Vanaf deze plek had ik een goed zicht op de straat die zich voor het hotel uitstrekte. De taxichauffeur die mij had gebracht, wachtte nu rustig aan deze kant van de straat op de komst van een volgende klant. Aan de overzijde van de rijweg stonden enkele andere hotels met nietszeggende Franse namen. Enkele winkels, waaronder een supermarkt, dongen naar de gunsten van het bontgekleurde langslopende publiek. De straat mondde uit in een boulevard die de grens vormde met de haven van de stad. Grote, roestige vrachtschepen uit voornamelijk Afrikaanse landen lagen hier voor anker. De mensenmassa onder mij bracht een kakofonie aan geluiden voort; de combinatie met opstijgende dieseldampen van tientallen slecht afgestelde voertuigen dwong mij terug naar de veilige omgeving van mijn hotelkamer.

Ik pakte een boek en stapte in het uitnodigende bad.

Morgenmiddag was er een ontmoeting tussen Abdou Diouf, de president van Senegal en Maaouiya Ould Sid'Ahmed Taya, de president van Mauritanië. Abdou Diouf was al sinds 1981 president van Senegal. Vanaf 1982 was hij tevens president van de confederatie Senegambia, een federatie van Senegal en Gambia die geen lang leven beschoren was. Diouf was in alle

opzichten een trouwe volger van het Franse cultuurgoed en kon niet wennen aan de Britse invloeden in Gambia. De Senegalese hoofdstad Dakar was het politieke centrum van Frankrijk op het Afrikaanse grondgebied, en zijn bestuurders, inclusief Diouf, hadden hun opleiding in Parijs voltooid. De samenwerking met het Angelsaksische Gambia liep dan ook in 1989 op de klippen. Diouf was echter een bijzonder creatieve diplomaat en kreeg het voor elkaar om ondanks dit echec gewoon stevig in het politieke zadel te blijven zitten.

De overeenkomsten tussen Abdou Diouf en zijn Mauritaanse tegenhanger Maaouiya Ould Sid'Ahmed Taya waren opmerkelijk groot. Ook hij was sinds 1981 een belangrijk man, eerst als minister-president van Mauritanië en vanaf 1984 als president. En, net als Diouf, werd hij in Frankrijk opgeleid. Ould Taya, zoals men hem kortweg noemde, zwaaide in Frankrijk af als officier aan de militaire academie. Tevens waren beiden moslim. Het is dan ook geen wonder dat beide presidenten met enige regelmaat bij elkaar op bezoek kwamen; uiteraard met veel plezier gadeslagen door de Franse regering die nog steeds invloed op beide heren uitoefende. Zij konden nog wat leren van de zestiende-eeuwse Franse schrijver en filosoof Michel de Montaigne toen hij schreef: *Laten we wat de vrije kunsten betreft, beginnen met de kunst die ons vrijmaakt.*

De krant waar ik als journalist voor werkte, wilde dat ik bij de persconferentie van de presidenten aanwezig was en daar vervolgens een boeiend verslag van maakte. Bovenaan de agenda van de twee hooggeplaatste heren stonden de vele conflicten die in Afrika speelden, geschillen tussen landen en stammen waar ik, volgens mijn hoofdredacteur, als Afrika-kenner alles van behoorde te weten.

Na het avondeten liep ik door de hal waar de receptie was gesitueerd. Uit een trapgat, recht tegenover de receptie, stegen de opzweepende en uitnodigende geluiden van een soort Afrikaanse

reggae omhoog. Ik kon mijn nieuwsgierigheid niet bedwingen en daalde de trap af in de richting van het aanzwellende geluid. Door twee openslaande saloondeuren liep ik een langgerekte, schemerige en rokerige zaal in, blijkbaar de avondbar van het hotel. Langs de langgerekte bar stonden enkele zakenlieden; afgewisseld met andere hotelgasten. Lachend en met grote flessen bier in de hand, schenen zij zich hier uitstekend te vermaken. Enkele donkere schoonheden keken traag om zich heen en hingen wat verveeld tegen de bar. Sommige vrouwen zagen er werkelijk goed uit, al maakte het schemerige licht en de met rook benevelde atmosfeer een objectieve inventarisatie onmogelijk.

In een hoek van de zaal speelden twee heren op een gitaar, een derde blies met opgezwollen wangen op een trompet, een vierde man trommelde ritmisch met zijn stokken op zijn drumstel, een pikzwarte en heupwiegende zangeres completeerde het muzikale gezelschap. Aan de bezwete gezichten te zien, hadden ze hier al menig deuntje gespeeld.

Ik nestelde me op een hoge, plastic barkruk en bestelde een koud biertje.

Een vrouw in een rode jurk kwam door de openslaande deuren de bar binnengetreden.

Ik was direct onder de indruk. Ze zag er prachtig uit, een albasten schoonheid waar ik mijn ogen nauwelijks van af kon houden. Zonder een woord te zeggen klom ze lenig op de barkruk naast mij, als een zwarte panter die ongemerkt dichterbij sloop. Ze rook lekker al kon ik de geur niet goed thuisbrengen.

Ik wist niet of ik dit prettig kon vinden. Ondanks het feit dat ik de veertig al ruim was gepasseerd, was ik nog steeds wat onzeker in de liefde en verstond ik de kunst om uit onzekerheid precies de verkeerde woorden te zeggen. Aan de andere kant wist ik uit ervaring dat veel vrouwen mij niet onaantrekkelijk vonden, en was ik snel verliefd.

Het was zo ambivalent: lust en liefde. Soms vervloekte ik de

eenzaamheid van mijn gedachten. Ik haatte die onverbiddelijke eerlijkheid van het eigen denken.

‘Wil je wat van mij drinken?’ vroeg ik in mijn beste Engels.

‘Geeft u mij maar een mojito,’ antwoordde ze met een ingehouden lach. Ik was onder de indruk van het keurige Engels dat zij sprak. Ze nipte even aan haar glas en vroeg op dezelfde beschaafde wijze: ‘Vindt u het goed als ik even ga dansen?’

Zonder op een antwoord te wachten, swingde ze naar de kleine en donkere dansvloer. Het woord dansen dekte niet goed de lading van haar sensuele bewegingen.

Af en toe wierp ze een ondeugende blik in mijn richting.

Ik kon haar nu goed bekijken. Ze zag er met haar lange, donkerbruine, krullende haren fantastisch uit. Hoewel het vochtig en heet was, was zij voor deze omgeving gewaagd gekleed. De rode jurk hing losjes om haar schouders en liet de slanke, lichtbruine armen bloot. De jurk had een split die net onder haar linker heup opende en bij iedere beweging een stukje van haar dijen toonde. Als ze zich in het spaarzame licht wentelde op het ritme van de muziek, zag ik de prachtige rondingen van haar lichaam. Dankzij haar slanke taille vielen haar ronde en volle billen extra op. De lange benen bewogen atletisch over de dansvloer. Ik bestelde nog maar eens een bier en een mojito.

Twee in donker pak geklede mannen kwamen de bar binnen en nestelden zich aan een tafel in de hoek van de bar. Ze bestelden onopvallend een drankje. Een van hen keek geamuseerd naar de dansvloer en naar de vrouw in de rode jurk, de ander keek mij vanonder zijn borstelige wenkbrauwen laatdunkend aan. Het zal wel aan mijn gelaatskleur liggen, dacht ik; ik was de enige blanke in de bar.

Toen de band een langzaam nummer begon te spelen, liep de vrouw in de rode jurk glimlachend naar haar plekje aan mijn rechterzijde.

‘Alweer een mojito? Ik heb de vorige nog niet eens leeg.’

‘Ik dacht dat je het van al dat dansen wel warm zou hebben, vandaar ...’ antwoordde ik. ‘Mag ik vragen hoe je heet?’

‘Eigenlijk niet,’ antwoordde ze, ‘maar omdat u een drankje voor me heeft besteld ... mijn naam is Michelle, en wie bent u en wat komt u hier doen?’

Haar directe manier van spreken verbaasde me; dat was ik niet gewend van een Afrikaanse vrouw.

‘Ik ben Mike en ben als journalist voor een paar dagen aan dit godvergeten oord gekluisterd,’ antwoordde ik in een mislukte poging om luchtig te doen. ‘Morgen is er een persconferentie van jouw president en daar moet ik verslag van doen.’

‘Waarom denkt u dat het mijn president is? Ik kom namelijk niet uit Senegal, noch uit Mauritanië.’

Verbaasd keek ik haar aan, ze was blijkbaar goed op de hoogte van de bespreking morgen.

‘Ik kom uit Rwanda en ben hier enkele dagen op bezoek om inkopen te doen. Ik logeer bij vrienden aan de rand van Dakar.’

Verbluft keek ik haar aan. ‘Wat doe je dan op dit moment van de avond alleen in deze toch wat mistige hotelbar?’

Zonder in te gaan op mijn vraag keek zij mij verbaasd aan. ‘Mag ik u dezelfde vraag stellen?’

Een dergelijk antwoord had ik niet verwacht en lachend hief ik mijn glas omhoog. ‘Cheers, op een gezellige avond.’

Langzaam hief ook zij haar glas, tikte met de bovenrand van haar glas zachtjes tegen mijn bierglas, keek me iets te lang onderzoekend in de ogen en nam een slok van het brandende water.

Na enkele uren praten, dansen en drinken besloot ik naar mijn kamer te gaan. Ik gaf Michelle een kus op haar beide wangen en verliet met enige spijt en weemoed de bar. Ik moest morgenochtend vroeg op om op tijd bij de persconferentie te zijn. Bovendien wilde ik tijdens de intocht van de twee presidenten, die gezamenlijk een rijtoer zouden maken in een open auto door het centrum van Dakar, een paar foto’s voor de krant nemen.

Ik had de bar slechts enkele seconden verlaten of ik voelde iemand die zachtjes op mijn schouder tikte. Het was Michelle;

zij pakte met een hand mijn linkerbil en greep met haar andere hand in mijn kruis. Tegelijkertijd drukte zij zich tegen mij aan en zoende mij lang en vol op de mond. Haar gedrag paste in het geheel niet bij het keurige Engels dat zij sprak.

Langzaam gleed haar hand mijn broekzak in. Triomfantelijk hield zij de sleutel van mijn hotelkamer in haar hand. Heupwiegend en met een lichte glimlach op haar gezicht liep ze voor mij uit het donkere trapgat in. Sprakeloos volgde ik haar omhoog naar mijn kamer.

2

Ik ontwaakte van een felle lichtstreep die tussen de gordijnen van mijn hotelkamer door tergend langzaam over mijn ogen schoof. Met ingehouden adem keek ik naar de albasten schoonheid van Michelle die naakt en ogenschijnlijk tevreden naast mij op de witte lakens lag. Ook zij werd gewekt door het sluimerende licht in de kamer dat over haar bronzen lichaam streek.

‘Hi, heb je lekker geslapen?’ vroeg ik.

‘Mmm, heerlijk ... maar laten we snel gaan ontbijten, want ik wil weer op tijd bij mijn vrienden zijn. Ze zullen zich afvragen waar ik vannacht ben gebleven.’

Snel gooide ze haar lange benen over de rand van het bed, stond op en liep naar de badkamer.

Glimlachend keek ik haar na.

Het ontbijt in de eetzaal van het hotel ontpopte zich tot een fijne verrassing. Het bedienend personeel was vriendelijk en hulpvaardig en het ontbijtbuffet was gevuld met warme broodjes en croissants, drie soorten yoghurt in de kleuren wit en paars, waarschijnlijk gemengd met een soort bosvruchten, fijngesneden salades met rauwe spinazie en waterkers, en velerlei vruchten, waaronder avocado's, ananas en bananen. Een langwerpige schaal met knoflookpoeder stond uitnodigend naast de manden die gevuld waren met warm gehouden borden en bestek.

Deze opdracht, in dit door God vergeten oord, is toch niet zo slecht als ik vooraf had aangenomen, bedacht ik.

We namen plaats aan een tafel voor twee personen, dicht bij een raam dat uitzicht bood op de winkelstraat die zich voor ons hotel uitstreckte.

‘Michelle, ik wil vanavond met je dineren. Heb je daar zin in en tijd voor?’

Even was het stil. 'Ik zal erover nadenken. Dat betekent niet dat ik geen zin heb, maar ik moet dit overleggen.'

'Met wie dan?'

Nadenkend keek ze voor zich uit. 'Dat gaat u niets aan. Als u mij uw telefoonnummer geeft, dan bel ik u in de loop van de middag wel op.'

Ik glimlachte flauwtjes en besepte dat ik haar pas gisteravond had leren kennen en in feite niets van haar wist.

We genoten van het ontbijt. Plotseling stond Michelle op en gaf me een kus op mijn voorhoofd. 'Misschien tot vanavond Mike.' Ik merkte op dat dit pas de eerste keer was dat ze mijn naam noemde.

Heupwiegend liep ze de ontbijtzaal uit. Ze draaide zich nog eenmaal om zodat ik recht in haar glinsterende ogen kon kijken. Daarna sloeg ze de deur van de eetzaal achter zich dicht.

Ik keek uit het raam om te zien of ik op de straat beneden nog een glimp van haar kon opvangen, maar helaas.

Aan de overzijde van de straat stond een man, gekleed in een donker pak, die met een nonchalante blik mijn richting op keek. Hij was groot, goedgebouwd met kortgeknipt zwart kroeshaar en een wat stramme, militaire houding. De blik die hij op mij richtte was koud en afstandelijk. Onwillekeurig spanden de spieren van mijn maag zich. Hij deed mij aan iemand denken, maar ik wist niet precies aan wie.

De man draaide zich plotseling om, ging in looppas naar de hoek van de straat en verdween uit mijn gezichtsveld. In een flits herinnerde ik me wie het was: een van de twee mannen die gisteravond in de hoek van de bar zaten.

Vreemd ... wat had die kleerkast hier te zoeken? Maar ik had verder geen tijd om me om deze man druk te maken, de arbeid riep.

Het protocol, dat ik had ontvangen van het ministerie van Informatie, gaf aan dat de presidenten om elf uur plaatselijke

tijd een rondrit zouden maken in een open auto door de binnenstad van Dakar. Vervolgens gaven ze om halfeen een persconferentie. Op een wat smoezelige kaart was de route van de rijtoer aangegeven. Ik had dus ruim de tijd en besloot om naar de hoofdstraat van Dakar te lopen om van daaruit de rondrit te aanschouwen.

Precies op tijd was ik op de plaats van bestemming. De toeschouwers stonden drie rijen dik langs de weg opgesteld. Hun opgewekte stemming werd verhoogd door dans- en muziekgroepen die overal langs de route een plekje hadden gezocht. Prachtig geklede mannen op houten stelten; trotse vrouwen in felgekleurde blauwe jurken en op hun hoofden gifgroene hoofddeksels; en tovenaars types, die in een sprookjesfilm niet zouden misstaan, gekleed in lange, met veren getooide gewaden completeerden het vrolijk uitgedoste publiek. Een aantal jongeren speelde enthousiast en ritmisch op kleine trommels, een man van middelbare leeftijd sloeg met een trommelstok op een lange, slanke drum.

Toch voelde ik me niet op mijn gemak. Het uitbundige gedrag van het publiek stond in schril contrast met de veiligheidsmaatregelen die ik om mij heen bespeurde. Na al die jaren van journalistiek onderzoek in derdewereldlanden had ik hier een feilloos gevoel voor ontwikkeld. Alle ramen van de twee verdiepingen hoge huizen die de weg flankeerden waren dicht en overal op de overwegend platte daken van de huizen lagen militairen met hun wapens in de aanslag. Blijkbaar was men niet volledig overtuigd van het vredelievend karakter van de vele toeschouwers.

Een langzaam aanzwellend geluid van zingende mensen kondigde de stoet met hoogwaardigheidsbekleders aan, voorafgegaan door een militaire band, een peloton marcherende soldaten in strakke groene pakken met rode baretten op hun kaalgeschoren hoofden en een groep militairen te paard, prachtig uitgedost in kakikleurige uniformen en met witte pluimen op de helmen, die

mij eerder deden denken aan de vroegere koloniale tijd dan aan de huidige moderne Afrikaanse samenleving.

Twee speciaal geprepareerde landrovers met een open achterbak, volgestouwd met gewapende bodyguards, reden voor de twee presidentiele wagens uit; voor, naast en achter de wagens liepen lijfwachten gespannen om zich heen kijkend met de auto's mee. De presidenten zwaaiden vriendelijk naar de omstanders. Ik herkende in de eerste wagen de president van Senegal en de president van Mauritanië. Wie waren echter de twee hoogwaardigheidsbekleders in de tweede wagen die eveneens naar het publiek zwaaiden en waaromheen nog meer lijfwachten met *oortjes* cirkelden dan om de eerste wagen?

Toen ze dichterbij kwamen, herkende ik ze. Het waren Juvenal Habyarimana en Cyprien Ntaryamira, de staatshoofden van Rwanda en Burundi.

Verdomme, bedacht ik me, daarom moest ik van Steve met zoveel spoed naar dit West-Afrikaanse land. Hij heeft dit als hoofdredacteur natuurlijk geweten, maar moest zich weer zo nodig aan het embargo houden dat de autoriteiten van Senegal ongetwijfeld over dit nieuws hadden uitgevaardigd.

De presidenten van Rwanda en Burundi hadden hun handen vol aan de sluimerende conflicten in hun landen tussen de Hutu's en de Tutsi's. In hun buurlanden vonden zij weinig steun, vandaar dat zij nu natuurlijk een poging deden om die te vinden in het westelijke deel van Afrika. Ik wist dat de president van Senegal erom bekendstond dat hij uit was op een dominantere positie voor zijn land op het Afrikaanse continent, in zijn kielzog geholpen door de Franse regering.

Ineens klonk er een daverende knal.

Een enorme explosie deed de aarde schudden.

Ik werd door de immense luchtdruk tegen de grond geworpen. Geschrokken stond ik op en wreef het stof uit mijn ogen.

De wereld om mij heen was als bij toverslag veranderd van de hemel in de hel.

De zwoele lucht vulde zich met grote wolken stof. De straat was rood door het vuur.

De paniek om mij heen was allesomvattend.

Gillende mensen liepen doelloos in het rond; bodyguards schoten met hun geweren in de lucht om de mensen uit de buurt van het vuur te houden. Tussen de krioelende mensen heen zag ik de twee limousines met de vier presidenten met hoge snelheid om de hoek van de straat verdwijnen.

Een van de landrovers was veranderd in een schroothoop waaruit de vlammen naar de hemel reikten. Overal om het wrak heen lagen lichaamsdelen, ongetwijfeld van de bodyguards. Niet ver van mij vandaan was de steltenloper van zijn houten onderstel geblazen.

Bloed, er stroomde bloed uit zijn borst en benen.

Instinctief liep ik naar hem toe om te kunnen helpen.

Zijn ogen vielen dicht.

Te laat.

Jezus, wat was er gebeurd? Het was ongetwijfeld een aanslag die niet de presidenten had getroffen, maar een van de begeleidende wagens.

Huilende mensen snelden weg van de plek des onheils. In de algehele paniek om mij heen probeerde ik me te oriënteren. Overal lagen gewonden. Wat moest ik doen? In de verte hoorde ik de loeiende sirenes van ambulances die steeds dichterbij kwamen. Voor de gewonden kon ik niets betekenen. Ik rende met de andere vluchtende mensen mee in de richting van mijn hotel om het verhaal naar de redactie door te bellen.

Alle telefoon- en faxlijnen waren echter uit de lucht.

Snel stapte ik onder de douche en trok daarna schone kleren aan; dan maar met spoed met een taxi naar de persconferentie.

3

Het regeringsgebouw stond in het stadscentrum van Dakar, recht tegenover het Hotel de Ville. Het drie verdiepingen hoge gebouw lag er wat verloren bij tussen de vele moderne kantoorgebouwen in de directe omgeving. De hoge ramen in het witgepleisterde bouwwerk waren omlijst met bruinrode ornamenten. Een Grieks neoklassiek timpaan troonde boven een brede toegangsdeur. Hoge zuilen met kapitelen moesten het gebouw aanzien geven.

Tientallen geel en zwart gekleurde taxi's stonden voor het gebouw; mannen en vrouwen liepen gehaast naar binnen. Ik volgde hen snel de trap op naar de ruimte waarin, volgens een bordje, de persconferentie werd gehouden. Voor de ruimte stond een metaaldetector waar ik zonder horloge, portemonnee, riem en jasje doorheen moest lopen. Deze attributen gingen door een aparte detector.

Eenmaal binnengekomen viel de rust in de ruimte mij op. Een aantal journalisten zat gezellig met elkaar te praten.

Jezus, er waren net doden gevallen en die grappenmakers zaten rustig te genieten van een kop koffie.

Ik herkende George, een collega die voor de New York Times werkte en die met enige regelmaat op dezelfde klusjes werd afgestuurd als ik.

Ook hij stond rustig in een hoek te genieten van een kop koffie. George was een van de sympathiekste collega's die ik kende. Hij was enkele jaren ouder dan ik, wat je onder meer kon zien aan zijn sterk kalende hoofd. Slechts een ring van grijsblond haar rondom zijn schedel resteerde van zijn vroegere dikke haarbos. Hij was stevig gebouwd en goed geconserveerd en leek in zowel zijn uiterlijk als in zijn houterige motoriek meer op een bouwvakker dan op de fijnbesnaarde schrijver die hij in wezen

was. Voor de gelegenheid had hij een ruimzittend donkerblauw pak aangetrokken.

George was een meester in het vinden van de juiste kleding voor de juiste gelegenheid. Hij was in staat om zich als een kameleon aan zijn omgeving aan te passen. Ook nu was er, ondanks zijn blanke gelaatskleur, weer niemand die op hem lette, waardoor hij in alle rust de aanwezigen en de gebeurtenissen om zich heen in zich kon opnemen.

Met zijn vriendelijke en open gezichtsuitdrukking vertelden mensen hem altijd meer dan dat zij zich vooraf hadden voorgenomen; een eigenschap waarvan hij in zijn vak als journalist veel baat had. Zelf was hij een gesloten boek. Eigenlijk wist ik niet veel van hem. Hij had me ooit eens in de zeer late uurtjes in een duistere hotelbar in Cairo verteld, in een voor zijn doen zeer openhartige bui, dat hij een flat in New York bezat en dat hij na een huwelijk van twaalf jaar van zijn vrouw was gescheiden. Op mijn vraag of hij ook kinderen had en of hij ooit was hertrouwd, kreeg ik geen reactie. In plaats daarvan bestelde hij voor zichzelf een biertje en voor mij een glas droge witte wijn. Dat was typisch een antwoord van George.

‘Hoi George, wat een toestand hè. Heb jij al iets gehoord?’

‘Hi Mike, leuk om je weer eens te zien. Ik begrijp dat er een bizar ongeluk is gebeurd waarbij een wagen met bodyguards is ontploft.’

‘Een ongeluk?’ antwoordde ik verbijsterd. ‘Dit was om de donder geen ongeluk, maar een regelrechte aanslag. Ik heb het verdomme zelf gezien en met enige pech had ik hier niet eens meer gestaan.’

George keek mij geamuseerd aan. ‘Dat is dan een geheel andere lezing dan degene die ik zojuist heb gehoord. Volgens de officiële verklaring van de plaatselijke autoriteiten is er per ongeluk een handgranaat van een van de bodyguards afgegaan en is vervolgens de landrover waarin hij zat ontploft, een ongelukkig toeval met helaas een dodelijke afloop. In totaal zijn er negen mensen

omgekomen, zeven beveiligingsmensen en twee mensen uit het publiek. Verder zijn er zes zwaargewonden en eenentwintig lichtgewonden gevallen, bijna allemaal omstanders.’

‘Beste George,’ antwoordde ik, ‘dat geloof je toch zelf niet, een handgranaat ontploft niet zomaar uit zichzelf. Bovendien, wat moet een beveiliging van de presidenten op deze plaats met zo’n ding? Het is geen wapen dat je gericht kunt gebruiken om iemand uit te schakelen in een omgeving met veel onschuldige toeschouwers. Jij weet als journalist net zo goed als ik dat alles wat anders dan anders is, per definitie verdacht is.’

Op dat moment verscheen een keurig in een strak grijs pak geklede persvoorlichter achter de vele microfoons op het spreekgestoelte. Hij gebaarde dat iedereen kon gaan zitten en vertelde verontschuldigend dat de presidenten nog te druk waren met het bespreken van de gevolgen van het ongeluk om hier op dit moment vragen te kunnen beantwoorden. Vandaar dat hij deze taak van hen had overgenomen.

In rustige en kalm uitgesproken bewoordingen vertelde hij het verhaal van het ongeluk dat volledig overeenkwam met de beschrijving die George mij had gegeven. Namens de vier presidenten bracht hij zijn condoleances over aan de families van de gewonden en omgekomenen en natuurlijk kondigde hij een uitgebreid onderzoek aan naar de oorzaak van deze verschrikkelijke gebeurtenis.

Hij beëindigde zijn verhaal met de opmerking: ‘Geen vragen?’

Ik stond direct op om de persvoorlichter enkele kritische vragen te stellen over het ongeluk, maar daar kreeg ik de kans niet voor. Zonder mij aan te kijken, knikte hij met zijn hoofd naar de aanwezige journalisten en met een minzame glimlach rondom zijn fijngeknepen lippen verdween hij binnen de kortste keren achter het gordijn dat direct achter het spreekgestoelte hing.

‘Verdomme George, deze verklaring is wel heel onbevredigend.

Dit zaakje stinkt, en jij weet dat net zo goed als ik.’

George schudde zijn hoofd. ‘Dat weet ik niet Mike. Er is geen

reden om aan de verklaring te twifelen. Of heb jij iets bijzonders gezien voor, tijdens of na de explosie?’

‘Kom op George, ik ben geen idioot,’ antwoordde ik. ‘Er is een semi-geheime ontmoeting van twee belangrijke West-Afrikaanse presidenten met twee andere Afrikaanse staatshoofden die in hun eigen landen op grote interne problemen stuiten. Op het moment dat zij zich aan het publiek tonen, ontploft er een volgauto met beveiligers. De ontploffing is zogenaamd veroorzaakt door een wapen dat daar niet thuishoort. Volgens mij zijn dat te veel toevalligheden bij elkaar en dat weet jij net zo goed als ik.’

George keek mij nadenkend aan. ‘Man, je ziet er enorm gefrustreerd uit, maak je niet zo druk. Het verhaal staat, je hoeft het alleen maar op te schrijven en jouw klus over dit ongelukkige voorval is geklaard. De komende dagen schrijf je een mooi en interessant achtergrondverhaal over de problemen in Rwanda en Burundi en wat de implicaties zijn van het bezoek van hun staatshoofden aan Dakar. Je pikt nog een dagje om van de zon en de zee te genieten en daarna ga je weer lekker naar huis. Zo simpel is dat en dit is precies wat ik zelf ga doen. Zullen we de komende dagen nog een keer afspreken?’

‘Ik weet het niet, ik bel je wel op je mobiele telefoon,’ antwoordde ik.

Toen de telefoon voor de derde keer overging, pakte ik hem op. ‘Goedemiddag Mike, gaat alles goed met u? Ik heb vanavond tijd om met u te dineren, of heeft u andere afspraken?’

Natuurlijk had ik geen andere afspraken; ik zou voor een etentje met Michelle zelfs een persoonlijk interview met de president hebben afgezegd ...

‘Hi Michelle, top dat je me belt en natuurlijk heb ik zin om met jou uit eten te gaan. Ken jij een goede eetgelegenheden?’

‘Jawel,’ antwoordde ze, ‘ik ken een leuk restaurant in de haven. Het heet Auberge Old Africa. U kunt het niet missen; volgens